Bedömningsmaterial till TUMMEN UPP! svenska som andraspråk åk 6

Det här är ett bedömningsstöd till TUMMEN UPP! SVENSKA SOM ANDRASPRÅK som hjälper dig att göra en säkrare bedömning av elevernas kunskaper inför betygssättningen i årskurs 6.

Av tradition har man i den svenska skolan enbart tagit reda på VAD eleven kan. När man tar reda på HUR eleven kan öppnas nya möjligheter. Nya kunskapsmönster framträder och därmed elevens olika förmågor. Genom att använda bedömningsstödet får du svar på:

- ☐ HUR eleven formulerar sig och kommunicerar i tal och skrift
- ☐ HUR eleven läser och analyserar skönlitteratur och andra texter för olika syften
- ☐ HUR eleven anpassar språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- ☐ HUR eleven väljer och använder språkliga strategier
- ☐ HUR eleven urskiljer språkliga strukturer och följer språkliga normer
- ☐ HUR eleven söker information från olika källor och värderar dessa.

När du känner till elevens förmågor, eller kunskapskvaliteter, blir det tydligt vilka delar eleven behöver öva på – och vilka typer av övningar du ska rikta in undervisningen på.
För varje kunskapskrav ges i BEDÖMNINGSSTÖDET exempel på hur ett elevsvar kan se ut för betygsnivåerna A, C och E. Där poängteras också vad eleven bör behärska på de olika betygsnivåerna för att underlätta din bedömning av elevernas lösningar.
Har du synpunkter på bedömningsstödet? Kontakta vår rådgivare i svenska på www.liber.se
Lycka till önskar svenskredaktionen på Liber!

© Liber AB
Får kopieras

LÄSA – en skönlitterär text med flyt

ÖVNING:
Hemska dagar s. 2

Läs först texten Hemska dagar tyst för dig själv några gånger tills du känner dig säker på texten. Läs sedan texten högt för din lärare eller en kompis.

Eleven läser skönlitterarära texter som sagor, noveller och dikter, i detta fall *Hemska dagar*, (högt) med viss intonation efter budskap och känslor som förmedlas i texten.	Eleven läser skönlitterarära texter som sagor, noveller och dikter, i detta fall *Hemska dagar*, (högt) med olika intonation efter budskap och känslor som förmedlas i texten.	Eleven läser skönlitterarära texter som sagor, noveller och dikter, i detta fall Hemska dagar, (högt) med inlevelse och olika intonation beroende på budskap och känslor som förmedlas i texten. Eleven ”ser” helheten och förstår budskapet i texten tidigt. Eleven läser avslappnat och med olika hastighet beroende på text och innehåll.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven kan läsa skönlitteratur för barn och ungdomar med **flyt** genom att använda lässtrategier på ett **i huvudsak fungerande** sätt.*	*Eleven kan läsa skönlitteratur för barn och ungdomar med **gott flyt** genom att använda lässtra-tegier på ett **ändamålsenligt** sätt.*	*Eleven kan läsa skönlitteratur för barn och ungdomar med **mycket gott flyt** genom att använda lässtrategier på ett **ända-målsenligt och effektivt** sätt.*

© Liber AB
Får kopieras

LÄSA – en sakprosatext (faktatext) med flyt

ÖVNING:
Warszawas getto s. 7

Läs först texten Warszawas getto tyst för dig själv några gånger tills du känner dig säker på texten. Läs sedan texten högt för din lärare eller en kompis. (s. 7)

Text: Warszawas getto Eleven läser t.ex. faktatexter och reportage (högt) med förståelse genom att t.ex. gå tillbaka i texten för att korrigera sig själv vid felläsning, läsa om svåra ord och fråga om ord som är obekanta för eleven. Eleven läser med viss intonation och inlevelse som visar förståelse för fakta.	**Text: Warszawas getto** Eleven läser t.ex. faktatexter och reportage (högt) med god förståelse genom att t.ex. gå tillbaka i texten för att korrigera sig själv vid felläsning, läsa om svåra ord och fråga om ord som är obekanta för eleven. Eleven läser med olika intonation och inlevelse som visar förståelse för fakta.	**Text: Warszawas getto** Eleven läser t.ex. faktatexter och reportage (högt) med god förståelse och olika intonation och inlevelse som visar klar förståelse för fakta och innehåll i texten. Eleven läser avslappnat och med olika hastighet beroende på text och innehåll.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven kan läsa sakprosatexter för barn och ungdomar med **flyt** genom att använda lässtrategier på ett **i huvudsak** fungerande sätt.*	*Eleven kan läsa sakprosatexter för barn och ungdomar med **gott flyt** genom att använda lässtra-tegier på ett **ändamålsenligt** sätt.*	*Eleven kan läsa sakprosatexter för barn och ungdomar med **mycket gott flyt** genom att använda lässtrategier på ett **ända-målsenligt och effektivt** sätt.*

© Liber AB
Får kopieras

Läsa – en sakprosatext (faktatext) med förståelse

ÖVNING:
Warszawas getto, s. 9, fråga 11

Sammanfatta texten.

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
”Det handlar om Warszawas getto. Dit fördes judar. Dom bygde höga murar runt gettot. Det var trångt inne i gettot. Judarna fick joba på tyska fabriker. Dom som levde i gettot har berättat hur de va att leva där.”	**”Texten handlar om nazisterna som tog judarna till gettona i Warszawa. Där hade judarna jobbigt. Dom tauterade in nummer på armen för att dom inte skulle fly och dom blev ofta tvingade att jobba i tyska fabriker. Sen skickades judarna till ett läger och då började dom fatta att nazisterna ville döda dem. Då kämpade judarna med vapen mot nazisterna men de vann inte.”**	**”Under andra världskriget på mitten av 1900-talet fanns ett jättestort getto i Warszawa. Nazisterna tyckte inte om judar, så därför avskiljdes de från andra människor. Judarna bodde trångt och de fick inte röra sig som de ville och inte lämna gettot alls. De fick dålig mat och blev sjuka. Judarna var som slavar och arbetade i tyska fabriker. De fick bära en judestjärna och ett nummer för att de inte skulle fly. Mellan åren 1941-1943 fördes judarna till ett koncentrationsläger som hette Treblinka. Där tog nazisterna livet av dom. Judarna försökte göra motstånd när de förstod att de skulle dö.”**
Eleven använder till viss del ämnesspecifika ord och begrepp i sin text. Fakta radas upp utan att direkt bindas ihop och konjunktioner används sparsamt. Texten innehåller ett syftningsfel, vilket gör att läsaren tror att det var judarna som ”bygde höga murar”. Bedöm hur eleven lyckas klara de innehållsliga utmaningarna och inte i första hand korrektheten. Bristerna kan visa på att inlärning pågår och visar också vilken stöttning eleven behöver för att gå vidare i sin utveckling. Om eleven inte klarar de innehållsliga utmaningarna ligger texten på en för eleven för hög svårighetsgrad, och eleven behöver jobba med ordkunskap och läsförståelse. Att eleven skriver radade fakta kan tyda på att eleven inte tillägnat sig innehållet och inte förstår orsakssamband i texten.	Eleven använder ämnesspecifika ord och begrepp som visar förståelse för fakta. Eleven binder ihop olika fakta med konjunktioner vilket gör texten läsvänlig. Däremot skriver eleven ofta ”dom” för att redogöra för olika grupper av människor i texten. Det gör det svårbegripligt för läsaren att förstå när eleven syftar på judarna och när eleven syftar på nazisterna. Eleven bör därför få hjälp med hur hon/ han förtydligar sina texter med andra benämningar. Bedöm hur eleven lyckas klara de innehållsliga utmaningarna och inte i första hand korrektheten. Utmaningarna i textens innehåll kan göra att korrektheten blir lidande, t.ex. att eleven ofta använder "dom" istället för "judarna" eller "nazisterna". Bristerna visar vilken	Eleven sammanfattar texten med ämnesspecifika ord och begrepp som visar att eleven förstår väsentlig fakta och ”ser” helheten. På ett ställe i texten använder eleven egna ord för att förklara judarnas underlägsenhet ”Judarna var som slavar ...”. Eleven binder ihop fakta med varierande sambandsord (därför, och, när), vilket gör texten läsvänlig och sammanhängande.

© Liber AB
Får kopieras

	stöttning eleven behöver för att gå vidare i sin utveckling. Vissa "fel" kan till och med ses som ett positivt risktagande och som en del i elevens språkliga utveckling, omskrivningar till exempel.	
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven visar **grundläggande** läsförståelse genom att göra **enkla, kronologiska** sammanfattningar av olika texters innehåll.*	*Eleven visar **god** läsförståelse genom att göra **utvecklade** sammanfattningar av olika texters innehåll.*	*Eleven visar **mycket god** läsförståelse genom att göra **välutvecklade** sammanfattningar av olika texters innehåll.*

© Liber AB
Får kopieras

Läsa – en skönlitterär text med förståelse

ÖVNING:
Hemska dagar s. 6, fråga 10

Varför tror du att Tina säger att Astrid är töntig och ful, egentligen?

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
”Hon vill ha mer komPisar.” Svaret är godtagbart, men eleven skulle kunna utveckla sitt svar genom att förklara på vilket sätt det ger Tina fler kompisar.	**”Hon vill ha Sofia som bästa kommpis. Därför vill hon att Sofia ska tycka illa om Astrid.”** Eleven läser ”mellan raderna” och binder ihop meningarna med en förklarande konjunktion ”därför”.	**”Tina var avundsjuk på Astrid och Sofie och rädd att andra skulle tycka att hon var konstig. Därför vill hon att Astrid ska bli mobbad istället så att hon kan vara bästis med Sofie.”** Eleven ger ett utförligt svar med egna ord och förklaringar som visar förståelse för bakomliggande orsaker. Eleven läser ”mellan raderna” och drar slutsatser.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven visar **grundläggande** läsförståelse genom att kommentera centrala delar med **viss** koppling till sammanhanget.*	*Eleven visar **god** läsförståelse genom att kommentera centrala delar med **relativt god** koppling till sammanhanget.*	*Eleven visar **mycket god** läsförståelse genom att kommentera centrala delar med **god** koppling till sammanhanget.*

© Liber AB
Får kopieras

Läsa – tolka och resonera om budskap i text

ÖVNING:
Det förlorade sädeskornet s. 18, frågorna 3-6

Varför finns det inget självklart svar på frågan i slutet av sagan? (fråga 3) Vad tror du att författaren försöker säga med sagan? (fråga 4) Hur tänker du kring dilemmat? Vems förtjänst var det att sädeskornet återfanns? (fråga 5) Berätta om ett tillfälle som du själv har varit med om då du har behövt hjälp från kompisar eller andra personer. (fråga 6)

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
3 ”Mannen som såg det hittade det men de andra hjälpte ju till.” Elevens svar bedöms nå kraven för godtagbar nivå även om svaret är mycket kort och saknar vidare förklaring. **4 ”För att man ska bestämma sig vilken som gjorde det rätta.”** Eleven antyder att man ska fundera på slutet/ olika lösningar, men formuleringen är tveksam och något otydlig. Elevens svar handlar snarare om att hitta det rätta svaret, dvs. den man som hittade sädeskornet, än att det inte alltid finns ett rätt eller fel. **5 ”Han som hörde när det ramla för att om han inte skulle ha hört skulle dom inte ha fått tillbaka det.”** Elevens resonerar sig fram till ett svar. **6 ”När jag åkte inn i ett träd och fastnade.”** Eleven svarar på frågan men svaret saknar förklaring på vilket sätt eleven fick hjälp Man kan inte i SVA ställa samma krav på språklig korrekthet som i svenska. Här handlar bedömningen om hur eleven tolkar texten och resonerar om textens budskap. Det är viktigt att läraren inte låter språkliga fel eller andra formaspekter påverka bedömningen.	**3 ”Alla bidrog till att hitta det så därför var ingen bäst.”** Eleven drar en tydlig slutsats med bra resonemang kring dilemmat. **4 ”Att alla är lika mycke värda i den sagan.”** Eleven reflekterar med ett mycket tydligt och precist svar. **5 ”Mannen som hörde det, för om han aldrig skulle hört att ett kornet flög iväg skulle de inte märkt det.”** Elevens resonerar sig fram till ett tydligt svar på ett strukturerat sätt. **6 ”När jag skada mig i knät på en fotbollsmatch behövde jag hjälp av kompisarna att ta mig upp.”** Eleven svarar på frågan och förklarar på vilket sätt hon eller han fick hjälp. Man kan inte i SVA ställa samma krav på språklig korrekthet som i svenska. Här handlar bedömningen om hur eleven tolkar texten och resonerar om textens budskap. Det är viktigt att läraren inte låter språkliga fel eller andra formaspekter påverka bedömningen.	**3 ”Alla egenskaper behövdes och alla var lika viktiga. Tanken är att man ska skriva vad man själv tycker och alla tycker ju olika."** Eleven visar klar förståelse för dilemmat med ett tydligt och utförligt resonemang. I svaret återger eleven den direkta anledningen till dilemmat (tre viktiga egenskaper) och generaliserar i sin slutsats genom att förklara syftet med dilemmasagor. **4 ”Att alla är lika mycket värda.”** Eleven reflekterar med ett mycket tydligt och precist svar. **5 ”Jag tycker ingen. Mannen som hörde det behövdes för annars hade han som såg det aldrig behövts och han som räknade behövdes eftersom de hade gjort allt i onödan om han inte hade räknat så att det stämde.”** Eleven för ett tydligt resonemang, vilket också överensstämmer med elevens tidigare svar. **6 ”När vi hade frågesport i klassen en gång och vi skulle svara på frågor i olika ämnen. Då hade jag Markus och Jesper i min grupp. De är bra på idrott och geografi. Jag är bra på matte. Då kunde vi många frågor.”** Eleven visar klar förståelse för liknande situationer. Eleven förstår värdet av människors olika

© Liber AB
Får kopieras

		förmågor och att man är mycket starkare tillsammans än ensam. Man kan inte i SVA ställa samma krav på språklig korrekthet som i svenska. Här handlar bedömningen om hur eleven tolkar texten och resonerar om textens budskap. Det är viktigt att läraren inte låter språkliga fel eller andra formaspekter påverka bedömningen.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
Eleven kan tolka och föra ***enkla och till viss del*** *underbyggda resonemang om tydligt framträdande budskap i olika verk utifrån egna erfarenheter.*	*Eleven kan tolka och föra* ***utvecklade och relativt väl*** *underbyggda resonemang om tydligt framträdande budskap i olika verk utifrån egna erfarenheter.*	*Eleven kan tolka och föra* ***välutvecklade och väl*** *underbyggda resonemang om tydligt framträdande budskap i olika verk utifrån egna erfarenheter.*

© Liber AB
Får kopieras

Läsa – och beskriva sin läsupplevelse

ÖVNING:
Hemska dagar s. 6, fråga 12

Skriv och berätta om din läsupplevelse. Vad tyckte du om berättelsen? Vilka tankar fick du när du läste om Astrid?

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
”Att det va synd om Astrid. Jag har alldrig blivit mobbad men jag vet dom som blir.” Eleven berättar om sin läsupplevelse, men svaret kunde ha vidareutvecklats med en förklaring till varför eleven känner som han/hon gör. Eleven berättar om mobbning, men även här saknas förklaring till elevens egen uppfattning och vilken relation eleven har till den mobbning som eleven refererar till. Här handlar bedömningen om hur eleven kan beskriva sin läsupplevelse. Det är viktigt att läraren inte låter språkliga fel eller andra formaspekter påverka bedömningen.	**”Jag tyckte den var läskig för jag förstår hur dåligt hon mådde. När jag började på min kör kände jag ingen. Då mådde jag också dåligt.”** Eleven beskriver sin läsupplevelse som ”läskig” och förklarar varför den för var läskig med bisatsen ”för ...”. Eleven relaterar till mobbning och om att känna ett visst utanförskap utifrån egna erfarenheter. Här handlar bedömningen om hur eleven kan beskriva sin läsupplevelse. Det är viktigt att läraren inte låter språkliga fel eller andra formaspekter påverka bedömningen.	**”Den var bra men jag blev arg. Astrid gjorde ju inget fel ändå blev hon mobbad. Därför är det orättvist att hon fick flytta. Det är alltid bra att säga sanningen. Annars kan de som blir mobbade inte få hjälp.”** Eleven beskriver sin läsupplevelse med ett starkt ord, ”arg” och förklarar varför hon/han känner så. Eleven drar också en slutsats om vad som händer när man berättar sanningen. Oavsett om eleven har eller inte har erfarenhet av mobbning kan eleven dra slutsatser och beskriva sin upplevesle av läsningen på ett bra sätt. Här handlar bedömningen om hur eleven kan beskriva sin läsupplevelse. Det är viktigt att läraren inte låter språkliga fel eller andra formaspekter påverka bedömningen.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven kan utifrån egna erfarenheter beskriva sin upplevelse av läsningen på ett **enkelt** sätt.*	*Eleven kan utifrån egna erfarenheter beskriva sin upplevelse av läsningen på ett **utvecklat** sätt.*	*Eleven kan utifrån egna erfaren-heter beskriva sin upplevelse av läsningen på ett **välutvecklat** sätt.*

© Liber AB
Får kopieras

Skriva – en text med tydligt innehåll, struktur och språklig variation

ÖVNING:
Tågresan s. 37

Du ska skriva en skönlitterär text med tydlig struktur, dvs. en röd tråd genom hela berättelsen. Du får hjälp att strukturera texten med förslag på vilka personer som ska vara med, vilken miljö berättelsen ska utspela sig i och vad som ska hända. Men du får själv komma på lösningen.

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Se bifogat elevsvar, Tågresan (E) på s. 21.	Se bifogat elevsvar, Tågresan (C) på s. 22.	Se bifogat elevsvar, Tågresan (A) på s. 23.
Helhetsbedömning	**Helhetsbedömning**	**Helhetsbedömning**
Texten bedöms nå kraven för godtagbar nivå. Textens struktur och händelseförlopp gör så att läsaren kan följa med i texten och förstå innehållet. Berättelsen har en tydlig bör-jan, innehåll och slut, dock kan slutet anses lite kort och snopet. Språket är enkelt och begripligt för läsaren. Däremot innehåller texten flera stavfel och det är tydligt att eleven inte behärskar substantiv i bestämd- och obestämd form. Dessutom använder inte eleven personliga pronomen, mer än vid enstaka tillfällen i texten. Vid två tillfällen vill eleven för-medla starka känslor i texten, dels genom att använda ett utropstecken i slutet av följande mening; ”När de hade satt sig på sina platser och en man hade tittat på biljetter Så var flickan borta!”, dels genom upprepning av verbet ”grät” (”Hon grät och grät.”) Textens innehåll och elevens sätt att skriva skvallrar om möjligheten att händelsen är självupplevd av eleven.	Texten bedöms nå kraven för godtagbar nivå med god marginal. Textens struktur och händelseförlopp gör det enkelt för läsaren att följa med i texten och förstå innehållet. Berättelsen har en tydlig bör-jan, innehåll och slut. Innehållet tyder på en välutvecklad idé om händelseförloppet redan innan eleven började skriva. Eleven varierar språket på olika sätt. T.ex. kan eleven med säkerhet växla mellan två olika tempus, preteritum i löpande text och presens i dialogerna. Eleven använder sig även av en tanke/fråga mitt i texten som passar utmärkt i sammanhanget, ”Var fanns hennes pappa?”. Eleven använder sig också av ett gammalt uttryck, ”Men vad i hela friden!”, och även om hon inte använder uttrycket helt korrekt så har hon förstått uttrycket och använder det i rätt sammanhang, för att förstärka Sveas förvåning över sittplatsen. Meningarna är relativt korta och enkla. Stavfelen är få.	Texten bedöms nå kraven för godtagbar nivå med mycket god marginal. Textens uppbyggnad lyfter texten och elevens förmåga att hoppa direkt in i handlingen imponerar. Textens innehåll tyder på en välutvecklad och genomtänkt idé redan innan eleven började skriva. Eleven varierar språket och förhöjer på så sätt läsupplevelsen, bl.a. genom gestaltande beskrivningar, användandet av huvudsatser och bisatser och variationen av korta och långa meningar. Eleven växlar med god säkerhet mellan olika tempus och skjuter även in frågor på passande ställen i texten och markerar starka känslor med utropstecken i slutet av en mening. Eleven visar klar förståelse för sina läsare (målgruppen) genom sina beskrivningar om hur ungdomar, och i synnerhet Olof, känner i pappas närvaro, ”Han glömde genast bort att han egentligen tyckte det var pinsamt att ha pappa med sig. Pappa såg glad ut, nästan lite tårögd.”

© Liber AB
Får kopieras

BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven kan skriva olika slags texter med **begripligt** innehåll och **i huvudsak** fungerande struktur samt **viss** språklig variation.*	*Eleven kan skriva olika slags texter med **relativt tydligt** innehåll och **relativt väl** fungerande struktur samt förhållandevis **god** språklig variation.*	*Eleven kan skriva olika slags texter med **tydligt** innehåll och **väl** fungerande struktur samt **god** språklig variation.*

© Liber AB
Får kopieras

Skriva – och stava ord rätt

ÖVNING:

Diktering, s. 25.

Vid bedömningen bör du som lärare uppmärksamma om elevernas fel-stavade ord i dikteringen eller i deras egna texter ligger inom ett och samma stavningsområde, t.ex. ng-ljud, dubbeltecknade ord eller svåra konsonantförbindelser. I så fall bör eleverna direkt få möjlighet att träna detta för att senare uppnå godtagbara kunskaper och högre betyg.

ELEVSVAR 1 Eleven stavar ca 80 ord korrekt vid diktering av orden på sidan 25.	**ELEVSVAR 2** Eleven stavar minst 90 ord korrekt vid diktering av orden på sidan 25.	**ELEVSVAR 3** Eleven stavar i princip alla ord korrekt vid diktering av orden på sidan 25.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
Eleven använder grundläggande regler för stavning i sina texter med ***viss*** *säkerhet.*	*Eleven använder grundläggande regler för stavning i sina texter med* ***relativt god*** *säkerhet.*	*Eleven använder grundläggande regler för stavning i sina texter med* ***god*** *säkerhet.*

© Liber AB

Får kopieras

Skriva – med skiljetecken

ÖVNING:
– Alla andra får ju!

Läs texten. Fundera över varför den är så svår att läsa. Ändra sedan i texten och sätt in rätt skiljetecken, dvs. punkt, frågetecken, utropstecken, kommatecken och talstreck. Skriv också stor bokstav. (s. 24)

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Eleven korrigerar i huvudsak stor bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken på rätt ställen i texten, med undantag för några fel.	Eleven korrigerar i huvudsak stor bokstav, punkt, frågetecken, utropstecken och talstreck på rätt ställen i texten, med undantag för några fel.	Eleven korrigerar stor bokstav, punkt, frågetecken, utropstecken och talstreck på rätt ställen i texten. Eleven markerar också kommatecken på rätt ställe i texten, både i dialoger och vid huvudsats och bisats, så att texten får bättre läsbarhet. Det kan förekomma några få misstag i elevens korrigerande.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven använder grundläggande regler för skiljetecken med **viss** säkerhet.*	*Eleven använder grundläggande regler för skiljetecken med **relativt god** säkerhet.*	*Eleven använder grundläggande regler för skiljetecken med **god** säkerhet.*

© Liber AB
Får kopieras

Skriva – språkriktighet

ÖVNING:
Härliga maj s. 26

Fundera över vilka ord som är substantiv, verb och adjektiv i texten. Sortera substantiv, verb och adjektiv i rätt ruta. Skriv sex ord ur varje ordklass. Du behöver bara skriva varje ord en gång!
Till vilka ordklasser hör de andra orden i texten? Skriv de ordklasser som du kan under orden i texten. (s. 26)

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Eleven sorterar in sex substantiv, sex verb och sex adjektiv i rätt kolumn, med undantag för något/några ord.	Eleven sorterar in sex substantiv, sex verb och sex adjektiv i rätt kolumn och markerar två andra ordklasser, t.ex. pronomen och räkneord under rätt ord i texten.	Eleven sorterar med säkerhet in sex substantiv, sex verb och sex adjektiv i rätt kolumn och markerar minst tre andra ordklasser, t.ex. pronomen, räkneord och prepositioner under rätt ord i texten. Eleven kan till viss del också markera konjunktioner under rätt ord i texten.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven använder grundläggande regler för språkriktighet med **viss** säkerhet.*	*Eleven använder grundläggande regler för språkriktighet med **relativt god** säkerhet.*	*Eleven använder grundläggande regler för språkriktighet med **god** säkerhet.*

© Liber AB
Får kopieras

Skriva – en berättande text med gestaltande beskrivningar och tydlig handling

ÖVNING:
En rolig händelse s. 30

Skriv om en rolig händelse. Det kan vara en konsert, en födelsedagsfest, ett bröllop eller ett släktkalas. I texten ska du beskriva en eller flera huvudpersoner, dvs. den eller de som var i centrum den dagen. Du ska också beskriva miljön.
Skriv om dagen så att läsaren får en röd tråd i berättelsen och förstår det som händer.

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Se bifogat elevsvar, En rolig händelse (E) på s. 24. **Helhetsbedömning** Texten bedöms nå kraven för godtagbar nivå. Texten har en tydlig början, innehåll och slut och händelserna kommer i kronologisk ordning. Innehållet är begripligt för läsaren, men de gestaltande beskrivningar som förekommer i texten är få. Personer och händelser radas upp utan fördjupning i någon/ några personer och/eller händelser Mot slutet av berättelsen tar elevens eget intresse för kompisen och datorspelandet överhand och eleven är på gränsen till att tappa tråden, men räddar sig i slutet. Då märker man visserligen en viss trötthet och slutet kan uppfattas som något kort och avhugget. Vid ett tillfälle förutsätter eleven att läsaren förstår vem Marta är. ” ... sjöng vi en sång för min lillasyster. Marta blev glad ...”. Detta kan å andra sidan också uppfattas som ett stilmedel.	Se bifogat elevsvar, En rolig händelse (C) på s. 25. **Helhetsbedömning** Texten har enkel struktur med händelser som berättas i kronologisk ordning. Trots att händelserna kan betraktas som en uppräkning utvecklar eleven till viss del dessa med förklaringar vilket gör texten lättförståelig och innehållsrik. Texten innehåller gestaltande beskrivningar som är mer eller mindre utvecklade.	Se bifogat elevsvar, En rolig händelse (A) på s. 26. **Helhetsbedömning** Texten är väl strukturerad. Innehållet har flera gestaltande beskrivningar vilket gör att läsaren snabbt och enkelt kan skapa sig egna bilder i huvudet. Eleven förstärker känslan i slutet genom att infoga ett citat från mormors tal: ” – Jag älskar er alla och hoppas jag får leva många år till så jag får fortsätta ha så här trevligt med er.” Sista meningen är att betrakta som ett stilmedel där författaren vill förstärka och förmedla en känsla som innebär att läsaren förmår läsa mellan raderna och förstår att mormor är så rörd att hon har tårar i ögonen. Sammanfattningsvis kännetecknas den här texten av att vara en mindre ”jag-centrerad” text än de två tidigare texterna på E- och C-nivå och har en fin berättarteknik.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven skriver berättande texter som innehåller **enkla** gestaltande beskrivningar och **enkel** handling.*	*Eleven skriver berättande texter som innehåller **utvecklade** gestaltande beskrivningar och **utvecklad** handling.*	*Eleven skriver berättande texter som innehåller **välutvecklade** gestaltande beskrivningar och **välutvecklad** handling.*

© Liber AB
Får kopieras

Skriva – sammanställer information ur källor

ÖVNING:
Olympiska spelen, s.33

Du ska skriva en faktatext om Olympiska spelen. Du får hjälp med fakta som texten ska innehålla, men du får själv bestämma hur du ska strukturera innehållet. Du får gärna fylla på med mer fakta, om du vill!

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Se bifogat elevsvar, faktatext (E) på s. 27. **Helhetsbedömning** Elevens text innehåller den fakta som presenteras i de fyra grupperna i häftet. Eleven har utvecklat fakta med mer information om en av grupperna, de olympiska ringarna. Innehållet (fakta) kan dock upplevas lite hoptryckt. Fakta är uppradad efter varandra och som läsare saknar man t.ex. styckeindelning. Den tredje meningen i texten är skriven i presens men presenterar historisk fakta längre bak i tiden. I slutet blir eleven personlig, vilket i sig visar att eleven reflekterar över fakta.	Se bifogat elevsvar, faktatext (C) på s. 28. **Helhetsbedömning** Innehållet är väl strukturerat med fakta som överensstämmer med grupperna i häftet. Utöver givna fakta har eleven hittat fakta om tre ytterligare saker (enbart tävlande män vid grundandet, OS lades ner under en tid, OS i Sverige). Eleven utvecklar grupperna och delar in texten i olika stycken utifrån faktagrupperna, vilket gör texten läsvänlig. Eleven visar också att den kan hantera kommatering på rätt sätt, dels i uppradning av olika ord, dels vid bisats.	Se bifogat elevsvar, faktatext (A) på s. 29. **Helhetsbedömning** Textens innehåll är välstrukturerat och innehåller egna formuleringar. Sammanställningen innehåller också välutvecklade beskrivningar: "Symbolen för de olympiska spelen är fem ringar i olika färger som sitter ihop med varandra. De fem ringarna symboliserar de fem världsdelarna, blå för Europa, svart för Afrika, gul för Asien, grön för Oceanien och röd för Amerika. " Texten innehåller många fler fakta än vad häftet presenterar i grupperna. Eleven har lyckats strukturera ny fakta med grundfakta på ett väl fungerande sätt och visar på så sätt klar förståelse för fakta och förmåga att integrera olika fakta med varandra mot ökad tydlighet och kvalitet.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
Eleven söker, väljer ut och sammanställer information från ett avgränsat urval av källor. *Sammanställningarna innehåller* ***enkla*** *beskrivningar, egna formuleringar och* ***viss*** *användning av ämnesspecifika ord och begrepp.*	*Eleven söker, väljer ut och sammanställer information från ett avgränsat urval av källor.* *Sammanställningarna innehåller* ***utvecklade*** *beskrivningar, egna formuleringar och* ***relativt god*** *användning av ämnesspecifika ord och begrepp.*	*Eleven söker, väljer ut och sammanställer information från ett avgränsat urval av källor.* *Sammanställningarna innehåller* ***välutvecklade*** *beskrivningar, egna formuleringar och* ***god*** *användning av ämnesspecifika ord och begrepp.*

© Liber AB
Får kopieras

Källkritik – resonera om informationens användbarhet

ÖVNING:
Trovärdighet, s. 43

Hur trovärdig är informationen i de här texterna? Skriv en siffra i rutan och stödord för hur du tänker. (s. 43)

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Det viktigaste i bedömningen är *hur* eleven resonerar kring svarsalternativen, inte *vad* eleven svarar. När eleven redovisar sina svar (siffror) ligger tonvikten snarare på att redovisa än redogöra.	Det viktigaste i bedömningen är *hur* eleven resonerar kring svarsalternativen, inte *vad* eleven svarar. Eleven motiverar sina svar (siffror) med stödord och kan utifrån stödorden resonera kring svaret så att det i de flesta fall framgår att eleven har förstått skillnaden mellan mer trovärdiga och mindre trovärdiga källor.	Det viktigaste i bedömningen är *hur* eleven resonerar kring svarsalternativen, inte *vad* eleven svarar. Eleven motiverar sina svar (siffror) med stödord eller förklaringar. Eleven granskar påståendena kritiskt genom att jämföra flera tänkbara alternativ och argumenterar för flera svarsalternativ utifrån olika perspektiv. Eleven visar en klar förståelse för trovärdiga och mindre trovärdiga källor.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven för **enkla** resonemang om informationens användbarhet.*	*Eleven för **utvecklade** resonemang om informationens användbarhet.*	*Eleven för **välutvecklade** resonemang om informationens användbarhet.*

© Liber AB
Får kopieras

Skriva – kombinera budskapet i en text med estetiska uttryck

ÖVNING:
Min berättelse, s. 29

Skriv om din text på en dator med de tips och råd som du fick av din lärare. Skriv ut och klistra in texten i den blå rutan. Leta efter bilder som passar till texten i tidningar eller gratisbilder på internet. Klipp ut och klistra in bilderna där du vill ha dem bredvid texten.

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Eleven väljer i första hand att åskådliggöra texten med bilder eller foton på konkreta saker (substantiv). Det kan t.ex. handla om ett öde hus/spökhus, en strand, ett paket. Eleven väljer ofta att hellre dekorera texten med en stor bild högst upp eller längst ner på sidan än flera små bilder integrerade i texten.	Eleven varierar sina bilder med bilder/foton som visar konkreta saker (substantiv) ur texten och uttryckfulla bilder/foton som förmedlar känslor och stämningar.	Eleven väljer mer ofta att integrera bilder vid detaljer i texten. Eleven tänker på helhetsintrycket (layouten) på sidan och anpassar texten med radbrytningar och styckeindelningar så att text och bild samspelar. Eleven väljer bilder som harmonierar med textens budskap på bästa sätt.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven förstärker och levandegör sina texters budskap genom att kombinera text med olika estetiska uttryck så att de samspelar på ett **i huvudsak** fungerande sätt.*	*Eleven förstärker och levandegör sina texters budskap genom att kombinera text med olika estetiska uttryck så att de samspelar på ett **ändamålsenligt** sätt.*	*Eleven förstärker och levandegör sina texters budskap genom att kombinera text med olika estetiska uttryck så att de samspelar på ett **ändamålsenligt och effektivt** sätt.*

© Liber AB
Får kopieras

Skriva – omdömen för bearbetning av texter mot ökad tydlighet och kvalitet

ÖVNING:
En rolig händelse - Respons, s. 31

Läs texten som en kompis har skrivit i sitt eget häfte på sidan 30. Fundera över vad du tycker om texten. Skriv först sådant som är bra. Ge sedan förslag på vad som kan bli bättre. (s. 31)

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Eleven ger i första hand exempel utifrån hur intressant eleven själv tycker att texten är och mer sällan utifrån textens läsbarhet och kvalitet. Eleven har svårt att släppa sitt eget ”jag”. Eleven skriver generellt fler kommentarer under ”Bra” än under ”Så kan texten bli bättre”. Eleven har lättare att tycka till utifrån den konkreta texten, och har inte lika lätt att ge förbättringsförslag. Eleven skriver generellt mer text under de första två rubrikerna, vilka kan ses som mer konkreta och därmed också lite enklare (Person- och Miljöbeskrivningar).	Eleven läser texten objektivt och kommenterar utifrån textens innehåll och läsbarhet. Eleven skriver kommentarer och ger också förslag under rubriken ”Så kan texten bli bättre”. Uppmärksamma särskilt elevens förslag under de två sista rubrikerna vilka kan upplevas som något svårare för eleven att ge respons på (Berättelsens röda tråd och Ordval).	Eleven läser texten objektivt och kommenterar utifrån textens innehåll och läsbarhet. Eleven har god kännedom om hur en text är uppbyggd och visar det genom att t.ex. kommentera ”den röda tråden”. Eleven har också god kännedom om vilka typer av ord som gör en text intressant och läsvänlig. Eleven kommenterar t.ex. beskrivande ord, svåra ord, återkommande eller varierande ord och hittar i vissa fall förslag på nya ord.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven ger **enkla** omdömen om texters innehåll.*	*Eleven ger **utvecklade** omdömen om texters innehåll.*	*Eleven ger **välutvecklade** omdömen om texters innehåll.*

© Liber AB
Får kopieras

Min berättelse (en kuslig höstkväll)

ÖVNING:
Min berättelse - Textbearbetning, s. 29

Skriv om din text på en dator med de tips och råd som du fick av din lärare.

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Se bifogat elevsvar, En kuslig höstkväll (E) på s. 30. Texten är ett utdrag ur en omarbetad elevtext. Originaltexten innehåller några konjunktioner, men önskvärt vore att de användes så att meningarna bands ihop bättre. Den förbättrade texten innehåller någon konjunktion mer (t.ex. men) och meningarna binds ihop lite bättre. Konjunktionerna är dock fortfarande få och sparsamt använda. Originaltexten innehåller inga gestaltande beskrivningar. Eleven har förbättrat texten genom att använda några fler adjektiv, vilket förhöjer läsupplevelsen. Eleven har också "målat" en av meningarna med adjektiv som innebär en så nära gestaltande beskrivning eleven kan komma i sin nuvarande text ("... och uppför en brun trappa som knarrade").	Se bifogat elevsvar, En kuslig höstkväll (C) på s. 30. Texten är ett utdrag ur en omarbetad elevtext. Det omarbetade stycket är välskrivet med bra variation av korta och långa meningar. Texten innehåller flera gestaltande beskrivningar som gör att läsaren får en god bild av hur det ser ut på platsen. Läsaren kan även ”känna” stämningen och spänningen i texten i och med flera målande uttryck ”… smög så tyst vi kunde …” ... "knarrade.", ”Grinden gnisslade.”, ”… tittade stelt …”. Eleven markerar ett ord (HJÄLP!) med versaler i ett väl fungerande försök att höja spänningen ytterligare.	Se bifogat elevsvar, En kuslig höstkväll (A) på s. 30. Texten är ett utdrag ur en omarbetad elevtext. Som läsare fångas man av textens många gestaltande beskrivningar och man kan direkt skapa sig en bild av platsen. Elevens sätt att beskriva stämningen gör det spännande för läsaren att följa med i texten och uttrycken är väl valda för sammanhanget (”… tittade med skrämda blickar.”) ”Alla var jätterädda, det kunde jag känna, men ingen sa något.” ” … sprang för livet.”) Meningarna flätas ihop av många konjunktioner vilket gör texten både begripligare och läsvänligare.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven bearbetar texter utifrån respons mot ökad tydlighet och kvalitet på ett **i huvudsak** fungerande sätt*	*Eleven bearbetar texter utifrån respons mot ökad tydlighet och kvalitet på ett **relativt väl** fungerande sätt.*	*Eleven bearbetar texter utifrån respons mot ökad tydlighet och kvalitet på ett **väl** fungerande sätt.*

© Liber AB
Får kopieras

Samtala – och framföra egna åsikter och upprätthålla ett samtal

ÖVNING:
En centralisering av skolköken - Debatt, s. 40

Du ska nu argumentera för eller emot förslaget i debatten. Du ska arbeta i grupp tillsammans med dina klasskompisar. Prata först om de olika personerna. Bestäm sedan vem som ska vara vem. Skriv argument för eller emot förslaget.

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Eleven framför i första hand (sina) åsikter/argument och motiverar mer sällan varför eleven tycker som han/hon gör. Eleven deltar i samtalet men lägger mer energi på att framföra sina åsikter och mindre vikt vid att t.ex. ställa frågor och kommentera andra kompisars åsikter eller argumentera till egen fördel i debatten. Använder eleven språkliga strategier för att göra sig förstådd, omskrivningar, förenklingar eller övergeneraliseringar t.ex.? Det ska i så fall bedömas som positivt.	Eleven framför sina åsikter och tar tydligt ställning i debatten med några olika argument. Eleven motiverar hur och varför han/hon tycker så. Eleven deltar aktivt i debatten genom att framföra egna åsikter med några tydliga argument, lyssna på kompisarnas argument och vid enstaka tillfällen kom-mentera eller ställa frågor till kompisarnas argument. Använder eleven vid behov språkliga strategier för at göra sig förstådd, omskrivningar, förenklingar eller övergeneraliseringar t.ex? Det ska i så fall bedömas som positivt.	Eleven tar tydligt ställning i frågan med olika argument som eleven presenterar med säkerhet. Eleven svarar ofta och gärna på kompisars frågor och kommentarer, ibland med genomtänkta ibland spontana motiveringar för eller emot förslaget. I debatten deltar eleven aktivt genom att resonera kring för- och nackdelar med olika argument, och visar förståelse för att man kan tänka olika. Eleven tar egna initiativ under diskussionen genom att t.ex. formulera egna frågor till kompisarna beroende på perspektiv och hur debatten går Eleven har ett för åldern väl fungerande ord- och begreppsförråd och använder vid behov men sällan språkliga strategier för att göra sig förstådd, såsom omskrivningar, förenklingar eller övergeneraliseringar. Eleven har kommit så långt i sin språkliga utveckling att de språkliga strategierna inte längre behövs annat än i undantagsfall.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven samtalar om bekanta ämnen genom att ställa frågor och framföra egna åsikter på ett sätt som **till viss del** upprätthåller samtalet.*	*Eleven samtalar om bekanta ämnen genom att ställa frågor och framföra egna åsikter på ett sätt som upprätthåller samtalet **relativt väl.***	*Eleven samtalar om bekanta ämnen genom att ställa frågor och framföra egna åsikter på ett sätt som upprätthåller samtalet **väl**.*

© Liber AB
Får kopieras

Samtala – förbereda och genomföra en muntlig redogörelse med anpassning till syfte och mottagare

ÖVNING:
Jag söker härmed jobbet som …

Du ska nu låtsas att du sitter på en intervju hos en arbetsgivare (din kompis eller din lärare) för det jobbet som du söker. Förbered intervjun med hjälp av punkterna. Skriv lite om varje punkt.

ELEVSVAR 1	ELEVSVAR 2	ELEVSVAR 3
Eleven presenterar i första hand sig själv med faktauppgifter (namn, ålder, bostad, familj) och låter positiva egenskaper/ eventuella talanger och syftet varför eleven söker jobbet komma i andra hand. Eleven deltar i intervjun och svarar på frågor från arbetsgivaren men utvecklar dem inte. Inför intervjun förbereder sig eleven med enkla punkter utan att värdera vilka punkter som är viktigast under intervjun.	Eleven presenterar sig själv med faktauppgifter, positiva egenskaper/eventuella talanger och syftet varför eleven söker jobbet i tre tydliga delar (inledning, innehåll och avslutning) under intervjun. Under intervjun gör eleven skillnad mellan dessa olika delar och förstår vilken/vilka delar som är mer fördelaktiga att framhäva i syfte att få jobbet. Eleven kommunicerar aktivt genom att svara på arbetsgivarens frågor och ibland argumentera till sin egen fördel.	Eleven presenterar sig själv med faktauppgifter, positiva egenskaper/eventuella talanger och syftet varför eleven söker jobbet i tre tydliga delar under intervjun. Under intervjun gör eleven skillnad mellan dessa olika delar och förstår vilken/vilka delar som är mer fördelaktiga att framhäva i syfte att få jobbet. Eleven visar kreativitet under intervjun genom att ta flera egna initiativ. Eleven formulerar t.ex. egna frågor angående jobbet, svarar på arbetsgivarens frågor och relaterar till tidiga egna erfarenheter samt argumenterar till sin egen fördel.
BETYG E	BETYG C	BETYG A
*Eleven förbereder och genomför **enkla** muntliga redogörelser med **i huvudsak** fungerande inledning, innehåll och avslutning och **viss** anpassning till syfte och mottagare.*	*Eleven förbereder och genomför **utvecklade** muntliga redogörelser med **relativt väl** fungerande inledning, innehåll och avslutning och **relativt god** anpassning till syfte och mottagare.*	*Eleven förbereder och genomför **välutvecklade** muntliga redogörelser med **väl** fungerande inledning, innehåll och avslutning och **god** anpassning till syfte och mottagare.*

© Liber AB
Får kopieras

Tågresan (E)

En dag skule en pappa och hans dotter åka tåg till landet. Det var sommar och flickan hade sommarlov. På landet skulle de bada och hon skule leka med flickans kompisar där. Pappan hade ledit från sitt jobb. När pappan och flickan skule gå hemifrån sa flickan att hon måste gå på toa. Sen hittade hon inte sin väska. De kom sent till tåg. När de stod och väntade på tåg sprang flickan omkring och lekte. Pappan var orolig att hon skule komma bort. När de hade satt sig på sina platser och en man hade tittat på billjeter så var flickan borta! Var hade hon tagit vägen? Pappan letade överrallt men flickan var inte nån stans. Till slut kom kondutören och sa att han hade hittat flickan på toa. Hon hade låst in sig där. När pappan kom började flickan gråta. Hon grät och grät. Till slut berättade hon att hon saknade sin bästis i stan. Hon ville inte åka till landet utan sin bästis. Då sa pappan att de kunde ringa till bästisen så att hon kunde bo hos dom på landet nåra dagar. Då blev flickan glad ijen och så gick pappan och flickan till sin platser.

© Liber AB

Får kopieras

Tågresan (C)

Det var en gång en pappa och en dotter som hette Tea. De skulle åka tåg till Malmö. När de stod på perången ville Tea ha en glass. – Pappa kan jag få glass, frågade Tea. – Ja det kan du väl, svarade pappa. Här har du lite pengar men skynda dig tillbaka för tåget går snart. Du har din billjett i rygg-säcken. Där står det var vi ska sitta.

Tea sprang iväg och när hon kom tillbaka var pappa borta, men tåget var kvar på perången. Hon gick in och satte sig på sin plats. Men pappa var inte där! Han hade väl gått och köpt sig något och kommer snart. Så rullade tåget iväg och Tea åt sin glass. Då kom en tant och satte sig brevid Tea. – Min pappa ska sitta där, sa Tea. – Men vad hela friden! sa tanten. På min billjett står det att det här är min plats.

Då blev Tea rädd. Var fanns hennes pappa? Tanten såg att Tea blev orolig. – Vart ska du åka, frågade tanten. – Till Malmö, svarade Tea. Jag och min pappa ska hälsa på farmor.

Då förklarade tanten att hon hette Svea och att hon trodde att Tea hade hamnat på fel tåg. Det här tåget skulle till Uppsala. Då började Tea gråta. Hon kände sig ensam. Svea var snäll. Hon plockade upp en särvett och torkade Teas tårar. Svea lovade att hon skulle hjälpa Tea att ringa till sin pappa så fort de kom till stationen. Svea hade ingen mobil och Tea hade inte med sig sin. För att Tea skulle bli glad igen spelade de kort och så visade Svea ett kort på sitt barnbarn som var lika gammal som Tea. När Tea fick prata med pappa lite senare hörde hon att han var både arg och lesen på samma gång. Och så sa han förlåt flera gånger för att han hade gått in och satt sig på tåget utan Tea. Pappa hade hoppat av tåget så fort han kunde så nu skulle han ta bilen till Uppsala och hämta Tea. Då blev Tea glad och var inte längre rädd.

© Liber AB

Får kopieras

Tågresan (A)

När han halvsprang genom väntsalen och ut på perrongen kände han den välbekanta lukten, lukten av gammalt trä. Den kom från träbänkarna i väntsalen. Ryggsäckens ena axelrem hade glidit ner på armen och han kände sig torr i halsen. Bara han inte blev sjuk på riktigt nu. Han hade blivit tillsagd av mamma och pappa att vila hela helgen för att bli frisk.
Han tittade sig omkring. Var fanns alla hans klasskompisar? Han såg ingen. Bara en massa stressade människor som rusade förbi honom för att hitta rätt tåg. Han studsade till lite för att låta ryggsäcken glida av honom helt. Han satte sig på huk och rotade runt i väskan. Där, där nere låg biljetten, längst ner under matsäcken. Han tog upp biljetten och läste noga. Plötsligt kände han en skugga närma sig bakom honom. Skorna avslöjade att det var pappa som hade letat sig fram till honom. Olof vände sig om och kisade upp mot pappa. Han såg konstig ut, nästan lite skyldig.

– Jo, du Olof, det ser ut som vi har missat något du och jag.

– Vadå? sa Olof.

Pappa vände bort blicken och tittade istället på alla stressade människor som sprang runt dem.

– Jo, minns du att vi pratade om att det var dags att ställa om klockan i helgen? förklarade pappa.

Olof tänkte efter. Det fick inte vara sant! Han försökte räkna ut tiden i huvudet men pappa hann före:

– Natten mellan lördag och söndag skulle alla ställa fram klockan en timma. Men eftersom du låg inne hela dagen med halsont och snuva behövde vi aldrig tänka på tiden.

Olof insåg att hela klassen måste ha varit här för en timma sedan. Stationens klocka visade 08.40, hans egen 07.40 och tåget skulle gå kl. 08.00. Olof kände hur han blev tung i hela kroppen. Tårarna brände bakom ögonlocken men han fick inte börja gråta. Inte här och inte nu! Pappa tog hans arm och släpade honom med sig bort till en bänk. Efter en stund ställde sig en lång man i uniform framför Olof och pappa.

– Är du Olof Walden? frågade han.

– Ja, svarade Olof förvånat.

– Då är du välkommen bort till det här rummet, sa mannen och pekade mot en blå dörr. Jag heter Bertil och ska ta hand om er som har missat tåget. Nu är ni tre stycken. Ni ska få åka med ett tåg som går om en halvtimma.

Bakom Bertil borta vid den blå dörren såg Olof plötsligt två huvuden sticka fram. Det var Kalle och Agnes, två av hans bästa vänner. De flinade stort och gjorde roliga grimaser mot honom. Vilken lycka! Det här betydde att han inte alls skulle missa utflykten. Han kastade sig om halsen på pappa och kramade honom hårt. Han glömde genast bort att han egentligen tyckte det var pinsamt att ha pappa med sig. Pappa såg glad ut, nästan lite tårögd. En timma senare satt Olof på tåget tillsammans med Agnes och Kalle och väntade på väg mot världens bästa utflykt.

© Liber AB
Får kopieras

En rolig händelse (E)

Igår fylde min lillasyster sex år. Då kom mormor och morfar och farmor och så kom min moster och hennes man Anders och så min lillkusin som är 2. Sen kom min andra moster. Hon har ingen man och inga barn heller. Sen kom pappas kompisar Josef och Osman. Efter en stund kom våra grannar. Deras barn Alexis och Denise är kompisar med min lillasyster. När alla hade kommit sjöng vi en sång för min lillayster. Marta blev glad som en fågel och hoppade upp och ner när vi sjöng. Sen fick hon persenter. Några var rosa och jetefina. Av mej fick hon en burk som man blåser bublor. Det kan bli jetestora bublor. Jag har också en burk. Marta vill altid låna min. Mamma lagade mycket mat hela dagen. Efter maten åt vi tårta. Alla satt och pratade i vardasrummet och Marta lekte ute med sina kompisar. Jag fick gå till en kompis då. Min kompis bor nästan brevid mej. Vi hade jetekul för vi smög på Marta och hennes kompisar. Då blev de arga på oss och pappa skrek att vi skulle sluta. Då gick vi in till Kim. Vi spelade dator. Jag vann två gånger. Kim vann en gång. Sen gick jag hem. Då hade Marta redan gått och lagt sig. Mamma sa att hon var trött.

© Liber AB

Får kopieras

En rolig händelse (C)

Jag fyller år den 22 augusti. Det var för en månad sen. Då fyllde jag 12 år. Den dan hade vi släkten på kalas. Min bästa kompis Hedda fyller år en vecka senare. Därför bestämde vi att ha ett födelsedas party på helgen mitt emellan våra födelsedagar. Vi hade partyt hos mig för vi bor lite större än Heddas familj. Vi bjöd några kompisar i klassen, några från vår jympagrupp och några som bor i området. Vi bestämde att det skulle vara ett pijamas party och att alla skulle komma klockan sex på kvällen. Hedda och jag gjorde små kort som vi satte på bordet innan alla kom så att de skulle veta var de skule sitta. Det blev som en riktit bordplasering som man har på bröllop och fina fester.
Alla hade pijamas på sig när de kom. Hanna hade en moronrock som var röd med vollanger på sidorna. Den var jättefin och alla ville ha den på sig. Hedda och jag hade varit på stan och köpt nya nattlinnen. Det kändes lite konstigt att ta på sig nattlinnet och sminka sig med maskara efteråt. Jag hjälpte Hedda att locka hennes hår och sätta upp det i en knut med vita pärlor i. Eftersom jag inte har så långt hår och det inte går att göra så mycket med det så plattade jag det bara. Ibland kan jag bli avunsjuk på alla som har långt hår. Det skulle jag oxå vilja ha. Men jag blev ändå nöjd med ett par nya silver ör-hängen som jag hade köpt.

När alla kom åt vi hamburgare och pommes. Alla fick göra sin egen hamburgare. Vi pratade och skrattade så mycket att vi nästan kissade på oss. Sen gick vi ner i tjällaren och åt popkorn och pratade om killarna som går på skolan. De går på högstadiet. Då kom vi på att vi skulle leka heta stolen. Det var jätte roligt och lite pinsamt också för då var man tvungen att beretta allt man kännde. Sen kom pappa ner och frågade om vi ville bada i ute tunnan. Han hade satt på den så den var varm. Det ville alla utom Vilma och Ebba. Men alla fick inte plats samtidit så vi badade bara en kort stund. Efter det var alla ganska trötta så då satte vi på en film. När alla hade åkt hem gick jag och Hedda och la oss. Vi somnade nästan derekt. När vi vaknade fick vi pannkakor och smothi till frukost.

© Liber AB
Får kopieras

En rolig händelse (A)

När min mormor fyllde 70 år förra året överraskade vi henne med att kidnappa henne. Det började på morgonen. Min och mina kusiners familj hade förberett frukost. Mina kusiner hade köpt bröd och pålägg. Vi hade med oss juice, kokta ägg och chokladbollar som vi åt efter frukosten.
Mormor blev jätteförvånad när vi ringde på dörren på morgonen. När vi klev in sjöng vi ”Ja må hon leva” och jag hade en luciakrona på mig eftersom hon fyller nära lucia, fast dagen innan. Mormor stod i nattlinnet och jag såg att hon hade tårar i ögonen. När vi hade ätit frukost skålade vi med mormor, alla vuxna drack schampanj och jag och mina kusiner drack cider.
Sen körde vi mormor till en frisörsalong. Där fick hon sitta i några timmar och bli fin. När vi hämtade henne hade hon jättefina lockar i håret.
På lunchen kom den största överraskningen. Då hade vi bett mormors kompisar i kören att sjunga för henne på en resturang. De sjöng julsånger. Alla gäster som satt och åt tystnade och lyssnade också på sångerna. Mormor blev så glad att hon började gråta. Många i min familj grät också. Det var väldigt fint och det var kul att se mormor så överraskad.
Alla mormors vänner var med och åt och de berättade tokiga saker som de brukar göra i kören. Då kändes mormor inte så gammal längre. Hon skrattade och skojade med sina vänner, precis som jag gör med mina kompisar. Mormor fick en kurs i målning av sina vänner. Hon älskar Gotland och målar mest landskap därifrån. Hemma hos henne finns det nästan bara tavlor med får och landskap med mycket gräs och ängar och klippor också. Vi var kvar på restaurangen flera timmar.
Mamma och hennes syster åkte i förväg från resturangen ut till mina kusiners lantställe. Det är en röd stuga som ligger ganska nära havet, fast man måste cykla till vattnet. På sommaren ser allt annorlunda ut. Då är det grönt och färgglatt med alla blommor. Men när vi kom ut till stugan var det jättemysigt i huset. Mamma och min moster hade tänt ljus och det hördes julmusik ända ut på gården när vi parkerade. Inne luktade det stearinljus och gammalt hus, precis som det brukar göra hos mina kusiner på landet.
I vardagsrummet hade mamma lagt ut kritor och tjocka, vita papper till alla. Mormor fick vara vår lärare. Vi skulle rita ett landskap med en horrisont och hon lärde oss att tänka på olika punkter på pappret. Jag gjorde ett vinterlandskap som liknande det utanför fönstret. På kvällen åt vi en middag som alla hjälptes åt att laga. Jag och mina kusiner gjorde marängswiss till efterrätt. Då höll mormor tal. Hon berättade hur glad hon var för alla överraskningar och att hon fått vara tillsammans med oss hela dan.
– Jag älskar er alla och hoppas jag får leva många år till så jag får fortsätta ha så här trevligt med er.

Jag såg att mormor var väldigt nöjd, det syntes i hennes ögon.

© Liber AB
Får kopieras

Olympiska spelen – OS (E)

OS är en internationell idrottstävling med två år mellan varje tävling. Men fyra år mellan varje sommar OS och varje vinter OS. OS kommer från antika Grekland år 776 f. Kr. Olympiska spelens symbol är 5 ringar i olika färger, blå, svart, röd, gul och grön. Varje färg står för en världsdel. Blå för Europa, svart för Afrika, gul för asien, grön för Oceanien och röd för Amerika. I framtiden kommer Sommar OS att vara i London år 2012 och Vinter OS i Sotji 2014. Jag hoppas att jag själv får se Olympiska spelen särskilt vinter spelen eftersom jag jillar konståkning.

© Liber AB

Får kopieras

Olympiska Spelen – OS (C)

De Olympiska spelen är en internationell idrottstävling och det finns både sommar-OS och vinter-OS. Det är fyra år mellan varje sommar-OS och fyra år mellan varje vinter-OS. Men det är två år mellan vargje tävling.
Olympiska spelens symbol är fem ringar i olika färger. Varje färg symboliserar en världsdel. Blå för Europa, svart för Afrika, gul för Asien, grön för Oceanien och röd för Amerika.
OS kommer från det antika Grekland och det spelades för första gången år 776 f.kr. Det var bara män som fick tävla då.
Efter ett tag slutade OS att spelas. År 1896 startade OS på nytt och då hölls det då av Pierre de Coubertin.
I framtiden kommer sommar spelen att hållas i London år 2012, alltså nästa år och vinter-OS i Sotji 2014.

I Sverige har det varit OS en gång och det var 1912.

© Liber AB
Får kopieras

Olympiska Spelen – OS (A)

Olympiska spelen grundades för första gången år 776 f.kr. i det antika Grekland. Det pågick fram till 226 e. Kr. Då tävlade man i brottning, löpning, längdhopp, spjut, diskus och boxning. Det var de viktigaste grenarna. År 1896 hölls spelen igen, men i modern form. Mannen som startade det då hette Pierre de Coubertin. Olympiska spelen är en internationell idrottstävling som förkortas OS. Det finns vinter-OS och sommar-OS. Mellan varje vinter-OS och varje sommar-OS är det fyra år. Nästa gång det är vinter-OS är 2014 i Sotji och nästa sommar-OS är i London 2012.
Den enda gången man inte har hållit de olympiska spelen var under andra världskriget (1939 - 1945).
Symbolen för de olympiska spelen är fem ringar i olika färger som sitter ihop med varandra. De fem ringarna symboliserar de fem världsdelarna, blå för Europa, svart för Afrika, gul för Asien, grön för Oceanien och röd för Amerika. Symbolen skapades av Coubertin och används för första gången år 1920. Minst en av de fem färgerna finns i alla världens flaggor.
År 1912 hölls de olympiska spelen i Sverige på Stockholms stadion. Sverige har vunnit 129 medaljer i vinter-OS och 155 i sommar-OS.

© Liber AB
Får kopieras

En kuslig höstkväll (originaltext)

”… Vi tittade på huset. Det var stort. Vi var jeteredda. Det bode en häxsa i huset. Vi gick in på gården. Det hördes något från huset. Sixten tittade in genom ett fönster. Då hördes något igen. I fönstret såg vi en tant. Då sprang vi därifrån.”

En kuslig höstkväll (E)

”… Vi tittade på huset. Det var stort och vi var jeteredda. Någon sa att det bode en elak häxsa i huset men ingen visste inte vem hon var. Vi gick in på gården och uppför en brun trappa som knarrade. Det hördes något innifrån huset. Sixten ville titta in genom fönstret så han gjorde det. Då hördes något igen. I fönstret såg vi en otäck tant. Då blev vi redda och sprang därifrån.”

En kuslig höstkväll (C)

”… Vi tittade med stora ögon på huset. Det var ett stort hus som låg ödsligt. Lina sa att det bodde en elak häxa i huset. Efter en stund öppnade vi grinden och gick in på gården. Grinden gnisslade. Vi smög så tyst vi kunde fram till en vinglig trappa som knarrade. Då hörde vi något inifrån huset. Vi stannade och tittade stelt på varandra. Sixten tittade försiktigt in genom fönstret. Då hördes något igen. HJÄLP! I fönstret såg vi en skugga, det var en ful tant som skrattade åt oss. Hon såg otäck ut. Hennes gula tänder spretade åt alla håll. Vi blev förstås jätterädda och sprang så fort vi kunde därifrån.”

En kuslig höstkväll (A)

”… Vi stannade vid porten och tittade med skrämda blickar på huset. Skulle vi verkligen våga gå in? Huset var stort och målat rött med vita knutar. Det såg ut som ett gammalt kråkslott. Taket var sönder och färgen avskavd. Alla var jätterädda, det kunde jag känna, men ingen sa något. Lina viskade att det bodde en elak, gammal häxa i huset som inte hade visat sig på flera år. Till slut vågade vi smyga in på gården och fram till en vinglig trappa som knarrade högt när vi trampade på den. När vi stod på verandan hördes ett hasande ljud inifrån huset. Vi tittade stelt på varandra. Sixten föreslog att vi skulle försöka kika in genom ena fönstret. Då hördes något igen. Plötsligt såg vi en stor skugga som skrattade hest mot oss i fönstret. Skuggan var en ful, gammal tant med spretiga och gula tänder. Hon såg riktigt otäck ut. Vi vände direkt och sprang för livet därifrån …”

© Liber AB
Får kopieras